

De grote Tazelaar, Ridder en Rebel

Op 5 mei jl. vond de presentatie plaats van de biografie van Peter Tazelaar, verzetsman en geheim agent, geschreven door de historicus Victor Laurentius. Tazelaar werd geboren in 1920 en groeide op in het voormalig Nederlands-Indië. In 1938 ging hij naar Den Helder om aan het KIM (Koninklijk Instituut voor de Marine) de adelborstenopleiding te volgen. Hij was geen ijverig student en zakte dan ook voor het overgangsexamen van het eerste naar het tweede jaar.

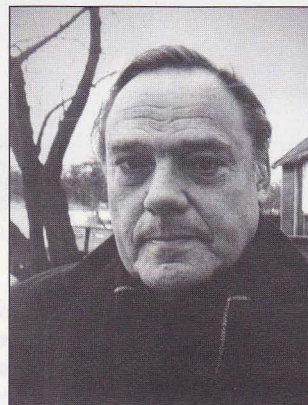
Reeds vroeg in de oorlog sloot hij zich aan bij de OD (Ordendienst). Hij was van mening dat er agenten met zenders uit Engeland moesten komen om een regelmatig contact tussen Engeland en het bezette gebied te verzorgen. Na een ingewikkelde zeereis kwam hij op 22 juli 1941 in Schotland aan. Op 23 november keerde hij naar Nederland terug. Een motortorpedoboot bracht Tazelaar met Erik Hazelhoff Roelfzema, Chris Krediet en een roeier tot vlak voor de Scheveningse kust. Daar vervolgden de vier mannen hun reis in een roeiboot. Dicht bij het strand stapten Tazelaar en Hazelhoff Roelfzema uit de boot en waadden door de zee naar het strand, waar Hazelhoff Roelfzema Tazelaar hielp zijn waterdichte bovenkleding uit te doen. Daarna ging Hazelhoff Roelfzema terug naar de roeiboot. Het was de bedoeling dat Tazelaar nadat hij zijn opdrachten vervuld had, weer op dat punt afgehaald zou worden. In Engeland wist men niet dat het levensgevaarlijk was om daar te zijn, omdat het strand 's nachts spergebied was. Van het afhalen kwam niets terecht. Steeds kwam er iets tussen, waardoor het plan mislukte. Vele malen ging Tazelaar tevergeefs naar het strand. Uiteindelijk besloot hij via Zwitserland, Spanje en Portugal terug te gaan.

Op 13 april was hij weer in Engeland. Daar hoorde hij dat hij zich pas bij de Nederlandse autoriteiten mocht melden nadat hij verslag had uitgebracht aan de Britse inlichtingendienst MI6 en aan de koningin. MI6 had hem ook een opdracht meegegeven. Hij moest zorgen voor een ontsnapingsroute voor in Nederland gestrande geallieerde piloten. Het spreekt vanzelf dat de Engelsen hem het eerst wilden verhoren. Admiraal Furstner was zo woedend, dat Tazelaar zich niet eerst bij hem gemeld had, dat hij hem een berisping gaf.

Toen het drietal Tazelaar, Hazelhoff Roelfzema en Krediet voorgedragen werd voor de Militaire Willemsorde, weigerde Furstner zijn fiat voor wat Tazelaar betrof. Dit terwijl juist hij in bezet Nederland het gevaarlijke werk had gedaan. Er was voor Tazelaar geen zinnige taak meer weggelegd. Deze situatie veranderde toen Gerrit Jan van Heuven Goedhart in Engeland aankwam. Gerbrandy wilde hem als minister van Justitie in zijn kabinet hebben. Van Heuven Goedhart ging toen informeren wat er van de 'Peter' die hij 1941 in Den Haag had ontmoet, geworden was. Hij had diens heldhaftig gedrag bewonderd en verkeerde in onzekerheid over zijn lot. Tazelaar kreeg toen alsnog de MWO.

De brief die Van Heuven Goedhart over zijn werk aan de Raad van Ministers schreef, is volledig in het boek opgenomen.

Tazelaar kreeg een opleiding als agent van BBO (Bureau Bijzondere Opdrachten). Hij werd in de nacht van 1 op 2 november 1944 in Friesland gedropt en vocht in die omgeving tot de bevrijding. In dit hoofdstuk wordt op boeiende wijze verteld met wat voor problemen het verzet in die laatste oorlogswinter te kampen had. Voor degenen die in die tijd met dezelfde problemen worstelden, is dat heel herkenbaar.

• Peter Tazelaar in 1978
Bron: collectie H. Peter Tazelaar

Na de bevrijding was Tazelaar korte tijd adjudant van koningin Wilhelmina. Later werkte hij als agent voor de CIA. Hij overleed in 1993. Hij heeft nooit de publiciteit gezocht. In de met veel dichtertelijke vrijheden gemaakte film 'Soldaat van Oranje' ging alle eer naar Hazelhoff Roelfzema. Als er één die titel verdiend zou hebben dan was het wel Peter Tazelaar, want hij bleef in Nederland achter met enkele onmogelijke opdrachten.

Behalve over het leven van deze bijzondere agent geeft het boek ook een goed beeld van de rivaliteiten en kleine pestertijen van de diverse inlichtingendiensten in Londen. De genen die het verslag van het verhoor door de Parlementaire Enquête Commissie van majoor Somer, hoofd van Bureau Inlichtingen, hebben gelezen, zullen zich daarover niet verbazen.

Ik heb het boek in één adem uitgelezen en kan het dan ook van harte aanbevelen.

Het boek heeft 224 pagina's. Het is te bestellen via www.petertazelaar.nl Het kost 35 euro incl. verzendkosten. Het kan ook telefonisch besteld worden via 070- 3355133. Het wordt den met een acceptgirokaart toegestuurd.

De opbrengst komt ten goede aan de Stichting Peter Tazelaar. Deze stichting heeft als doelstelling: "Het voor het voetlicht brengen van geschiedenissen van individuen die -ten koste van zichzelf- strijden voor het behoud of verwerven van vrijheid, ongeacht taal of nationaliteit."

Loek Caspers